

Na osnovu člana 16, člana 61. stav 1, člana 64. i člana 71. stav 1, Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02 i 102/09) i člana 14. stav 3. tačka a) Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik BiH», broj 39/09) generalni direktor Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine, donosi

**PRAVILNIK
O ORGANIZACIJI I KORIŠTENJU ZRAČNOG PROSTORA U JEDINSTVENOM
EVROPSKOM NEBU**

Član 1.

(Predmet)

- (1) Predmet ovog Pravilnika je organizacija i korištenje zračnog prostora Jedinštenog evropskog neba.
- (2) Cilj ovog Pravilnika je da podrži koncept progresivno inegriranog operativnog zračnog prostora u kontekstu politike zajedničkog transporta i da uspostavi zajedničke procedure za dizajn, planiranje i upravljanje osiguravajući efikasnu i sigurnu izvedbu upravljanja zračnim prometom.
- (3) Korištenje zračnog prostora će podržati operacije sistema zračne navigacije kao povezanu i konzistentnu cjelinu, a u skladu sa Pravilnikom o pružanju usluga zračne navigacije u Jedinštenom evropskom nebu i Uredbom (EC) Br. 550/2004 evropskog Parlamenta i Vijeća od 10. marta 2004. godine o pružanju usluga zračne navigacije u Jedinštenom evropskom nebu, koja čini sastavni dio Dodatka I tog Pravilnika.

Član 2.

(Područje primjene)

- (1) Ovaj Pravilnik se primjenjuje na dizajniranje zračnog prostora i fleksibilno korištenje zračnog prostora u Jedinštenom evropskom nebu.
- (2) Pravila vezana za dizajniranje zračnog prstora i fleksibilno korištenje zračnog prostora u Jedinštenom evropskom nebu sadžana su u Uredbi koja čini sastavni dio Dodatka I ovog Pravilnika.
- (3) Ovim Pravilnikom primjenjivat će se odredbe članova od 1 – 11 Dodatka I uz ovaj Pravilnik.

Član 3.

(Pojmovi)

- (1) Pojmovi »Zajednica«, »pravo Zajednice«, »Ugovor o osnivanju Evropske zajednice«, »Službeni list Evropske unije«, »zračna luka Zajednice« i »država članica«, iz Uredbe iz Dodatka I ovoga Pravilnika, čitat će se u skladu sa tačkama 2. i 3. Dodatka II ECAA Sporazuma.
- (2) U smislu ovoga Pravilnika pojmovi »nacionalna zrakoplovna vlast« (»national aviation authority«) i »nacionalna nadležna vlast« (»national competent authority«) iz Uredbe iz Dodatka I Pravilnika, čitat će se kao »Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine«.

Član 4.

(Nadležnost za provođenje Pravilnika)

U smislu provedbe Uredbe iz Dodatka I ovoga Pravilnika nadležna je BHDCA, u okviru nadležnosti koje u područjima iz člana 1. Pravilnika ima na osnovu Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ broj 39/09) i ovoga Pravilnika.

Član 5.

(Dodaci)

- (1) Dodatak I uz ovaj Pravilnik čine njegov sastavni dio.
- (2) Dodatak I iz stava (1) ovoga člana čini Uredba (EC) Br. 551/2004 evropskog Parlamenta i Vijeća od 10. marta 2004. godine o organizaciji i korištenju zračnog prostora u Jedininstvenom evropskom nebu (Propis o zračnom prostoru) (tekst relevantan za EEA).

Član 6.

(Tumačenje)

U slučaju nejasnoća u tumačenju i nedostataka odredaba ovoga Pravilnika mjerodavan će biti tekst Uredbe iz Dodatka I ovoga Pravilnika na engleskom jeziku, kako je objavljen u Službenom listu Evropske unije.

Član 7.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmi dan od dana objavljivanja u »Službenom glasniku BiH«.

Broj: 1-1-02-2-558-1/10

Banja Luka, 15.04.2010.

GENERALNI DIREKTOR
Ratkovica Đorđe, v.r.

UREDBA (EC) Br. 551/2004 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 10. marta 2004. godine

o organizaciji i korištenju zračnog prostora u Jedinostvenom evropskom nebu

(Propis o zračnom prostoru)

(tekst relevantan za EEA)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE
EUROPSKE UNIJE,

Poštujući Ugovor o uspostavljanju Europske
Zajednice, a posebno Članak 80(2),

Poštujući prijedlog Komisije¹,

Poštujući mišljenje Europskog Ekonomskog i
Socijalnog Komiteta²,

Poštujući mišljenje Komiteta Regiona³,

Postupajući u skladu sa procedurom navedenoj
u Članku 251 Ugovora⁴, u svijetlu zajedničkog
teksta odobrenog od Komiteta Usklađenja 11.
decembra 2003. godine,

Gdje:

- (1) Kreiranje Jedinostvenog Europskog neba
zahtijeva usklađen pristup regulisanju
organizacije i upotrebe zračnog prostora.
- (2) U izvješću Grupe na viskom nivou o
Jedinostvenom evropskom nebu u
novembru 2000. godine razmotreno je da
bi zračni prostor trebao biti dizajniran,

regulisan i upravljani strateški na
europskoj osnovi.

- (3) Saopštenje Komisije za stvaranje
Jedinostvenog Europskog neba od 30.
novembra 2001. godine poziva na
strukturalne reforme koje dozvoljavaju
stvaranje Jedinostvenog Europskog neba
putem progresivno integrisanog
upravljanja zračnim prostorom i
razvojem novih koncepata i procedura
upravljanja zračnim prometom.
- (4) Propis (EC) Br. 549/2004 Europskog
Parlamenta i Vijeća od 10. marta 2004.
godine (okvirni Propis)⁵ postavlja okvir
za stvaranje Jedinostvenog Europskog
neba.
- (5) U Članku 1. Čikaške konvencije o
Civilnom zrakoplovstvu iz 1944. godine,
države članice prepoznale su da svaka
država ima ekskluzivni suverenitet nad
zračnim prostorom iznad svoje teritorije.
U okviru takvog suvereniteta država
članica Zajednice, prema
primjenjenjivim međunarodnim
konvencijama, primjenjuje državna
ovlaštenja prilikom kontrole zračnog
prometa.
- (6) Zračni prostor je zajednički resurs za sve
kategorije korisnika koji se treba koristiti
fleksibilno od strane svih korisnika,
osiguravajući nepristrasnost i
transparentnost uzimajući u obzir
sigurnost i odbrambene potrebe država
članica i njihovo angažovanje u
međunarodnim organizacijama.

¹ OJ C 103 E, 30.4.2002, p. 35.

² OJ C 241, 7.10.2002, p. 24.

³ OJ C 278, 14.11.2002, p. 13.

⁴ Mišljenje Europskog Parlamenta od 3. septembra
2002. godine (OJ C 272 E, 13.11.2003, p. 316),
Vijeće zajedničke pozicije od 18. marta 2003.
godine (OJ C 129 E, 3.6.2003, p. 11) i pozicija
Europskog Parlamenta od 3. jula 2003. godine
(još nije objavljeno u službenom glasniku).
Pravno rješenje Europskog Parlamenta od 29.
januara 2004. godine i Odluka Vijeća od 2.
februara 2004. godine.

⁵ Pogledati stranu Br. 1 ovoga Službenog glasnika

- (7) Efikasno upravljanje zračnim prostorom je osnova za povećanje kapaciteta sistema usluga zračnog prometa, pružajući optimalne odgovore na zahtjeve raznih korisnika i postižući najfleksibilnije korištenja zračnog prostora.
- (8) Aktivnosti Eurocontrol-a potvrđuju da mreža ruta i struktura zračnog prostora realno ne može biti razvijena u izolaciji, kako je svaka država članica integralni element Mreže za upravljanje europskim zračnim prometom (EATMN), unutar i izvan Zajednice.
- (9) Progresivno integrisan operativni zračni prostor trebao bi biti uspostavljen za generalni rutni zračni promet u gornjem zračnom prostoru; veza između gornjeg i donjeg zračnog prostora trebala bi biti identifikovana u skladu s tim.
- (10) Europska gornja regija letaćkih informacija (EUR) koja obuhvata gornji zračni prostor pod odgovornošću država članica unutar okvira ovog Propisa, trebala bi olakšati zajedničko planiranje i objavljivanje zrakoplovnih informacija kako bi se prevazišao problem regionalnog uskog grla.
- (11) Korisnici zračnog prostora suočavaju se sa različitim uslovima pristupa i slobode kretanja u zračnom prostoru Zajednice. Ovo se dešava zbog nedostatka usklađenosti u klasifikaciji zračnog prostora.
- (12) Rekonfiguracija zračnog prostora trebala bi biti temeljena na operativnim zahtjevima bez obzira na postojeće granice. Zajednički generalni principi za stvaranje blokova jednobraznog funkcionalnog zračnog prostora trebaju se razviti uz konzultaciju sa Eurocontrol-om i na bazi njihovih tehničkih savjeta.
- (13) Jako je važno postići zajedničku, usklađenu strukturu zračnog prostora u smislu ruta i sektora, temeljiti sadašnju i buduću organizaciju zračnog prostora na zajedničkim principima i dizajnirati i upravljati zračnim prostorom u skladu sa usklađenim pravilima.
- (14) Koncept fleksibilnog korištenja zračnog prostora trebao bi biti primjenjen efikasno; potrebno je optimizirati upotrebu sektora zračnog prostora, posebno tokom perioda maksimalnog generalnog zračnog prometa i u zračnom prostoru sa visokim prometom, uz suradnju između država članica sa obzirom na upotrebu takvih sektora za vojne operacije i obuku. Zbog toga je neohodno dodijeliti odgovarajuće resurse za efektivnu implementaciju koncepta fleksibilnog korištenja zračnog prostora, uzimajući u obzir i civilne i vojne zahtjeve.
- (15) Države članice će nastojati da surađuju sa susjednim državama članicama kako bi primjenile koncept fleksibilnog korištenja zračnog prostora preko državnih granica.
- (16) Razlike u organizaciji civilno-vojne saradnje u Zajednici ograničavaju jednobraznost i blagovremenost upravljanja zračnim prostorom i implementaciju izmjena. Uspjeh Jedinog europskog neba ovisi o efikasnoj suradnji između civilnih i vojnih organa, bez predrasuda prema povlasticama i odgovornostima država članica u području odbrane.
- (17) Vojne operacije i obuka bi trebali biti zaštićeni kada god je primjena zajedničkih principa i kriterija štetna za njihovu sigurno i efikasno izvođenje.
- (18) Adekvatne mjere bi trebale biti uvedene radi poboljšanja efikasnosti upravljanja tokom zračnog prometa kako bi pomogle postojećim operativnim jedinicama, uključujući Centralnu službu za upravljanje tokovima zračnog prometa Eurocontrol-a, da osiguraju efikasne letačke operacije.
- (19) Poželjno je odraziti koncepte nakon proširenja gornjeg zračnog prostora na donji zračni prostor, u skladu sa rasporedom i odgovarajućim studijama.

DIZAJNIRANJE ZRAČNOG PROSTORA

SU USVOJILI OVAJ PROPIS:

Članak 2.

POGLAVLJE I

OPŠTE

Članak 1.

Cilj i predmet

1. Unutar okvirnog Propisa, ovaj Propis se odnosi na organizaciju i korištenje zračnog prostora Jedinog europskog neba. Cilj ovog Propisa je da podrži koncept progresivno integriranog operativnog zračnog prostora u kontekstu politike zajedničkog transporta i da uspostavi zajedničke procedure za dizajn, planiranje i upravljanje osiguravajući efikasnu i sigurnu izvedbu upravljanja zračnim prometom.

2. Korištenje zračnog prostora će podržati operacije sistema zračne navigacije kao povezanu i konzistentnu cjelinu u skladu sa Propisom (EC) Br. 550/2004 europskog Parlamenta i Vijeća od 10. marta 2004. godine o pružanju usluga zračne navigacije u Jedinom europskom nebu (Propis o pružanju usluga)¹.

3. Bez nanošenja štete odredbama Članka 10., ovaj Propis će se primjenjivati u zračnom prostoru u ICAO EUR i AFI regionima gdje su države članice odgovorne za pružanje usluga zračne navigacije u skladu sa Propisom o pružanju usluga. Države članice također mogu primijeniti ovaj Propis u zračnom prostoru pod njihovom odgovornošću u drugim ICAO regionima, pod uslovom da informiraju Komisiju i druge države članice.

4. Područja letnih informacija uključena u zračni prostor u kojim se ovaj Propis primjenjuje biti će objavljena u Službenom glasniku Europske unije.

POGLAVLJE II

Nivo podjele

Nivo podjele između gornjeg i donjeg zračnog prostora biti će postavljen na nivou leta 285.

Odstupanja od nivoa podjele koja su opravdana radi operativnih zahtjeva, mogu biti određena ugovorom sa državama članicama na koje se ovo odnosi u skladu sa procedurom navedenom u Članku 5(3) okvirnog Propisa.

Članak 3.

Europska gornja regija letačkih informacija (EUR)

1. Zajednica i njene države članice će nastojati da uspostave i priznaju jedinstvenu EUR-a od strane ICAO-a. Radi toga, za pitanja koja spadaju pod nadležnost Zajednice, Komisija će predati preporuku Vijeću, u skladu sa Člankom 300 Ugovora, najkasnije dvije godine nakon stupanja na snagu ovog Propisa.

2. EUR će biti dizajnirana da obuhvati zračni prostor koji je pod odgovornošću država članica u skladu sa Člankom 1(3) i može također uključiti zračni prostor trećih zemalja Europe.

3. Uspostavljanje EUR-a neće nanositi štetu odgovornostima država članica da odrede pružatelja usluga zračnog prometa za zračni prostor pod njihovom odgovornošću u skladu sa Člankom 8(1) Propisa o pružanju usluga.

4. Države članice će preuzeti svoje odgovornosti prema ICAO-u u okviru geografskih granica gornjih regija letačkih informacija i regija letačkih informacija povjerenih njima od strane ICAO-a, na dan stupanja na snagu ovog Propisa.

5. Bez nanošenja štete publikaciji zrakoplovnih informacija država članica i na način konzistentan ovoj publikaciji, Komisija će, u bliskoj suradnji sa Eurocontrol-om, koordinirati razvoj jedinstvenih publikacija zrakoplovnih informacija koje se odnose na

¹ Pogledati stranu Br. 1 ovoga Službenog glasnika

EUIR, uzimajući u obzir relevantne zahtjeve ICAO-a.

Članak 4.

Klasifikacija zračnog prostora

Komisija i države članice će dizajnirati EUIR u skladu sa progresivnom harmonizacijom klasifikacije zračnog prostora, dizajniranom da osigura bezprijekorno pružanje usluga zračne navigacije u okvirima Jedinog evropskog neba. Zajednički pristup će biti baziran na pojednostavljenoj primjeni klasifikacije zračnog prostora, kao što je definirano u Eurocontrol-ovoj strategiji zračnog prostora za državu Evropske Konferencije Civilnog Zrakoplovstva u skladu sa ICAO standardima.

Neophodna pravila implementacije na ovom području biti će uspostavljena u skladu sa procedurom iz Članka 8. okvirnog Propisa.

Članak 5.

Rekonfiguracija gornjeg zračnog prostora

1. Sa pogledom na postizanje maksimalnog kapaciteta i efikasnosti mreže upravljanja zračnim prometom unutar Jedinog evropskog neba i sa pogledom na održavanje visokog nivoa sigurnosti, gornji zračni prostor biti će promijenjen u funkcionalne blokove zračnog prostora.

2. Funkcionalni blokovi zračnog prostora će, prije svega:

- (a) biti podržani „slučajem sigurnosti“ (safety case);
- (b) omogućiti optimalnu upotrebu zračnog prostora, uzimajući u obzir tokove zračnog prometa;
- (c) biti opravdani svojom sveukupnom dodanom vrijednošću, uključujući optimalnu upotrebu tehničkih i ljudskih potencijala i na osnovu analize troškovne isplativosti;
- (d) osigurati lagan i fleksibilan transfer odgovornosti za kontrolu zračnog prometa između jedinica kontrole letenja;

(e) osigurati kompatibilnost između konfiguracija gornjeg i donjeg zračnog prostora;

(f) biti usklađeni sa uvjetima koji proizilaze iz regionalnih sporazuma zaključenih unutar ICAO-a, i

(g) poštivati regionalne sporazume koji postoje na dan stupanja na snagu ovog propisa, naročito one koji uključuju evropske treće zemlje.

3. Zajednički ošti principi za uspostavljanje i modifikaciju funkcionalnih blokova zračnog prostora biti će razvijeni u skladu sa procedurom navedenom u Članku 8. okvirnog propisa.

4. Funkcionalni blokovi zračnog prostora biti će uspostavljeni samo zajedničkim sporazumom između država članica koje imaju odgovornost za bilo koji dio zračnog prostora koji je obuhvaćen blokom, ili deklaracijom jedne države članice ako je zračni prostor, obuhvaćen blokom, potpuno pod njenom odgovornošću. Država(e) članica(e) na koje se ovo odnosi će djelovati tek nakon konsultacija sa zainteresiranim stranama, uključujući Komisiju i druge države članice.

5. U slučaju gdje je funkcionalni blok zračnog prostor koji se odnosi na zračni prostor koji je potpuno ili djelimično pod odgovornošću dvije ili više država članica, sporazum kojim se uspostavlja blok će sadržati sve neophodne odredbe na osnovu kojih blokovi mogu modificirati i na osnovu kojih se država članica može povući iz bloka, uključujući prelazne sporazume.

6. Tamo gdje se pojave poteškoće između dvije ili više država članica u vezi sa prelaskom granice funkcionalnog bloka zračnog prostora koji se tiče zračnog prostora pod njihovom odgovornošću, dotične države članice mogu zajedno ovo pitanje predložiti Komitetu za Jedinostveno evropsko nebo na procjenu. Dotične države članice će biti obavještene o rezultatima te procjene. Bez nanošenja štete paragrafu 4, države članice će tu procjenu razmotriti kako bi pronašli rješenje.

7. O odluci, koja se navodi u paragrafima 4 i 5, obavijestiti će se Komisija radi objavljivanja u Službenom glasniku Europske unije. Ta publikacija će sadržati datum stupanja na snagu relevantne odluke.

Članak 6.

Optimizirane rute i dizajn sektora u gornjem zračnom prostoru

1. Zajednički principi i kriterij za dizajn ruta i sektora će biti uspostavljeni kako bi osigurali sigurnu, ekonomičnu, efikasnu i ekološku upotrebu zračnog prostora. Dizajn sektora će biti dosljedan, prije svega, dizajnu ruta.
2. Pravila implementiranja u područjima koje pokriva paragraf 1 biti će usvojena u skladu sa procedurom iz Članka 8. okvirnog propisa.
3. Odluka o uspostavljanju ili modifikaciji ruta i sektora će zahtijevati odobrenje država članica koje imaju odgovornost za zračni prostor na koji se odluka odnosi.

POGLAVLJE III

FLEKSIBILNA UPOTREBA ZRAČNOG PROSTORA U JEDINSTVENOM EUROPSKOM NEBU

Članak 7.

Fleksibilna upotreba zračnog prostora

1. Uzimajući u obzir organizaciju vojnih aspekata pod njihovom odgovornošću, države članice će osigurati jednobraznu primjenu koncepta fleksibilne upotrebe zračnog prostora unutar Jedinog europskog neba, kao što je to opisao ICAO i razvio Eurocontrol, kako bi olakšali upravljanje zračnim prostorom i zračnim prometom u kontekstu opšte politike transporta.
2. Države članice će jednom godišnje podnositi izvješća Komisiji o primjeni, u kontekstu opšte politike transporta, koncepta fleksibilne upotrebe zračnog prostora u njihovoj nadležnosti.

3. Tamo gdje, naročito nakon podnošenja izvješća od strane država članica, postane neophodno da se pojača i uskladi primjena koncepta fleksibilne upotrebe zračnog prostora unutar Jedinog europskog neba, pravila implementiranja u konceptu opšte politike transporta biti će usvojena u skladu sa procedurama iz Članka 8. okvirnog propisa.

Članak 8.

Privremeno obustavljanje

1. Ako primjena Članka 7. dovede do značajnih operativnih poteškoća, države članice mogu privremeno obustaviti takvu primjenu uz uvjet da bez odlaganja informiraju Komisiju i druge države članice.
2. Nakon uvođenja privremenog obustavljanja, prilagodbe pravilima usvojenim u Članku 7(3) mogu biti izvršene za zračni prostor pod odgovornošću države(a) članice(a) na koje se odnosi, u skladu sa procedurom iz Članka 8. okvirnog propisa.

Članak 9.

Upravljanje tokom zračnog prometa

1. Pravila implementiranja za upravljanje tokom zračnog prometa će biti uspostavljena u skladu sa procedurom u Članku 8. okvirnog Propisa, sa obzirom na optimiziranje dostupnog kapaciteta u upotrebi zračnog prostora i poboljšanja procesa upravljanja tokom zračnog prometa. Ova pravila biti će temeljena na transparentnosti i efikasnosti, osiguravajući da je kapacitet osiguran na fleksibilan i blagovremen način, dosljedan preporukama regionalnog navigacijskog plana ICAO-a, Europske regije.
2. Pravila implementiranja će podržavati operativne odluke pružatelja usluga zračne navigacije, aerodromskih operatera i korisnika zračnog prostora i pokriće slijedeće oblasti:
 - (a) planiranje letova;
 - (b) korištenje dostupnog kapaciteta zračnog prostora za vrijeme svih faza leta, uključujući dodjelu slotova; i

(c) korištenje rutiranja od strane generalnog zračnog prometa, uključujući

- stvaranje jedinstvene publikacije za rute i orijentaciju prometa,
- opcije za skretanje generalnog zračnog prometa iz oblasti preopterećenih prometom, i
- prioriteta pravila u vezi sa pristupom zračnom prostoru za generalni zračni promet, posebno za vrijeme perioda preopterećenosti i kriza.

U kontekstu periodičnog pregleda navedenog u Članku 12 (2) okvirnog Propisa, Komisija će završiti potencijalnu studiju o uslovima za buduću primjenu koncepata navedenih u Člancima 3, 5 i 6 za donji zračni prostor.

Na bazi zaključka studije i u svjetlu postinutog napretka, Komisija će podnijeti, najkasnije do 31. decembra 2006. godine, izvješće Europskom Parlamentu i Vijeću zajedno sa, ako je potrebno, prijedlogom za proširenje primjene ovih koncepata za donji zračni prostor, ili kako bi odredli neke druge korake. U slučaju da je takvo proširenje predviđeno, poželjno je da se relevantne odluke donesu prije 31. decembra 2009. godine.

POGLAVLJE IV

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 10.

Pregled

Članak 11.

Stupanje na snagu

Ovaj Propis stupa na snagu dvadeset dana od njegovog objavljivanja u Službenom glasniku Europske unije.

Ovaj Propis će biti obavezan u potpunosti i direktno primjenjivan u svim državama članicama.

Donesen u Strazburu, 10. marta 2004. godine

Za Europski Parlament

Predsjednik

P. COX

Za Vijeće

Predsjednik

D. ROCHE

